

טיפול המרה, שינוי הנטייה המינית וגיוון מגדרי

עמדת איגוד העובדות והעובדים הסוציאליים

איגוד העובדות והעובדים הסוציאליים מצטרף לעמדת עמיתנו ממקצועות הטיפול והייעוץ הנפשי, המזהירים באופן חד משמעי מפני כל התערבות מקצועית להמרה ולשינוי הנטייה המינית. האיגוד מגנה התערבויות אלו בתוקף וקורא לעובדות ולעובדים הסוציאליים שלא לנקוט בדרכי טיפול אלו.

נטייה מינית היא הסובייקט אליו אנשים נמשכים – הן ברמה המינית והן ברמת התשוקה והרגש. היא כוללת נטייה מינית כלפי בן/בת אותו המין (הומוסקסואליות); אנשים המזהים עצמם כהומואים או כלסביות), נטייה מינית כלפי בן/בת המין השני (הטרנסקסואליות) או שניהם (ביסקסואליות, מולטי-משיכתיות). נטייה מינית היא חלק מהזהות המינית, והיא שונה מזהות מגדרית (תחושת האדם לגבי היותו גבר, אישה או זהות מגדרית מגוונת שאינה בינארית). לדוגמא, אנשים טרנסג'נדרים חשים חוסר הלימה בין מינם הביולוגי לבין זהותם המגדרית כגברים או כנשים. עובדות ועובדים סוציאליים נפגשים במסגרת עבודתם המקצועית עם אנשים מגוונים, כולל לסביות, הומואים, טרנסג'נדרים וביסקסואלים (להט"ב), ונדרשים לידע מדעי ואמפירי מהימן ועדכני אודות התפתחות המיניות לאורך מחזור החיים, ומקורות הסיוע הקהילתיים בנושאים הקשורים להיבטים השונים של מיניות האדם. כבר בשנת 1973, הוצאה ההומוסקסואליות מקובץ האבחנות הפסיכיאטריות, ומאז אינה נחשבת עוד כהפרעה נפשית. המחקרים בתחום הנטייה המינית וזהות המגדר מצביעים על כך שעיקר הקושי אותו חשים חברי קהילת להט"ב מקורו בחוסר קבלה חברתית, בגילויי להט"ב בפוביה ובהעדר שוויון חוקי המונע מהם לממש את חייהם בצורה מלאה ושווה זכויות (שילה וסויה, 2011; פזמוני-לוי, שילה ופנחסי, 2011).

טיפול המרה ושינוי הנטייה המינית ("reparative", "conversion" therapies) הם סוגי התערבות המבוצעים באמצעות פסיכותרפיה או בדרכים אחרות, הטוענים להכחדה או לשינוי הנטייה המינית של האדם כלפי בני מינו. רב המחקרים (APA, 2009; NASW, 2015) מצביעים לא רק על חוסר הצלחתן של התערבויות טיפוליות אלו בשינוי נטייתו המינית של האדם אלא אף על נזקים, רגשיים ואחרים, העלולים להיגרם לאדם העובר טיפולים אלו. לעומת זאת, טיפולים באנשים מגוונים מגדרית (לדוגמא: טרנסג'נדרים), המאשררים את הזהות המגדרית ותומכים בה, נמצאו מועילים לאנשים מגוונים מגדרית (APA, 2018).

טיפול המרה, שינוי הנטייה המינית וטיפולים שאינם תומכים באנשים מגוונים מגדרית, עומדים בסתירה לערכי מקצוע העבודה הסוציאלית ולקוד האתיקה של העובדות והעובדים הסוציאליים.

מטרתה של התערבות מקצועית בעבודה סוציאלית היא לסייע לאנשים להגיע למימוש ולהגשמה עצמית ולא לסייע להם להסתגל לתכתיבי החברה בה הם חיים, כאשר הסתגלות זו מונעת מהם את מימושם והגשמתם האישית. "העובדים הסוציאליים יתייחסו לכל אדם ללא הבדל גזע, דת ולאום, בדרך מכבדת, רגישה ומתחשבת בהבדלים אישיים ובגיוון דתי, תרבותי, אתני, לאומי, מגדרי ומגזרי. הם ישאפו להבטיח את עצמאותם, הגדרתם העצמית, זכויותיהם ואחריותם של הלקוחות" (מהמבוא לקוד האתיקה של העובדים הסוציאליים, 2018). טיפולי המרה, שינוי הנטייה המינית וטיפולים שאינם תומכים באנשים מגוונים מגדרית, יוצרים סדר יום מוכתב מראש, ובכך פוגעים במטרת ההתערבות המקצועית. עובדות ועובדים סוציאליים עלולים להשתמש בטכניקות התערבות שגורמות נזק למטופלים. הם עלולים להחזיק בעמדות שיש בהן דעות קדומות. עליהם להיות מודעים להטיות מוקדמות אלו.

איגוד העובדות והעובדים הסוציאליים מכיר בכך שישנם אנשים החשים שלא בנוח עם נטייתם או זהותם המינית והמגדרית, ומתקשים לממש את חייהם בסביבתם החברתית ו/או התרבותית, שאינה מקבלת נטייה או הגדרה מינית זו. אנו ממליצים לעובדות ולעובדים הסוציאליים במקרים אלו, לנסות ולחשוף את המקורות לחוסר נוחות זו, אולם להימנע ממתן טיפול וסיוע שבבסיסו הנחה מוקדמת שנטייה מינית הומוסקסואלית או גיוון מגדרי הם שליליים. בירור והתלבטות לגבי הנטייה המינית, הזהות המינית וזהות המגדר של הפונה לסיוע, יש לבצע תוך נקיטת עמדה שאינה שיפוטית כלפי אוכלוסיית הלהט"ב, ובהתאם לידע המחקרי והטיפול המהימן והעדכני בנושא. בכל הנוגע לקטינים יש להקפיד על אחת כמה וכמה. יש לוודא שקטינים אינם מגיעים לטיפול לצורך שינוי הנטייה המינית שלהם בכפיית סביבתם ו/או משפחתם. בהתאם לקוד האתיקה ובהסתמך על הוראת משרד הבריאות כנגד התערבויות להמרה ולשינוי הנטייה המינית, על המטפלים לספק לפונה לעזרה מידע הולם ומדויק אודות מקורות הסיוע והטכניקות הטיפוליות הננקטות, ובהתאם לממצאי המחקרים בתחום, אל להם להבטיח הצלחה בשינוי הנטייה המינית. עליהם לנהוג בשקיפות מול מטופליהם בנוגע לסכנות שבטיפולים מסוג זה.

איגוד העובדות והעובדים הסוציאליים שותף לעמדת האיגוד הפסיכולוגים הישראלי, עמדת ההסתדרות הרפואית בישראל (הר"י) ולעמדת משרד הבריאות, המזהירים באופן חד משמעי מפני סוגי טיפול אלו. האיגוד מתייחס בשלילה לטיפול המרה ושינוי הנטייה המינית, מגנה אותם בתוקף וקורא לעובדות ולעובדים הסוציאליים שלא לנקוט בדרכי טיפול אלו.

מקורות

הסתדרות הרפואית בישראל (2019). נייר עמדה: טיפולים לשינוי הזהות והנטייה המינית. פזמוני-לוי, א. שילה, ג פנחסי, ב., בעקבות הזמן הוורוד: השוואה בין דורית בין צרכים של נוער להט"בי לבין צורכיהם של להט"ב בוגרים, מפגש לעבודה חינוכית-סוציאלית, גיליון 33, יוני 2011, עמ' 103-122.

קוד האתיקה המקצועי של העובדים הסוציאליים, (2018), איגוד העובדות והעובדים הסוציאליים. שילה, ג. סויה, ר., קשרים חברתיים, בריאות נפשית וגיבוש הנטייה המינית בקרב בני נוער וצעירים לסביות, הומואים וביסקסואלים, מפגש לעבודה חינוכית-סוציאלית, גיליון 33, יוני 2011, עמ' 39-60.

American Psychological Association. (2009). *APA Task Force on Appropriate Therapeutic Responses to Sexual orientation. Report of the Task Force*. Washington, DC: American Psychological Association. [Online] :apa.org/pi/lgbt/resources/therapeutic-response.pdf

American Psychiatric Association. (2018). Position Statement on Conversion Therapy and LGBTQ Patients. <file:///D:/Users/Guy/Downloads/Position-Conversion-Therapy.pdf>

National Association of Social Workers. (2015). *Sexual Orientation Change Efforts (SOCE) and Conversion Therapy with Lesbians, Gay Men, Bisexuals and Transgender Persons*. <https://www.socialworkers.org/LinkClick.aspx?fileticket=IQYALknHU6s%3D&portalid=0>

המסמך מתבסס על נייר עמדה בנושא של הארגון הבינלאומי של העובדים הסוציאליים (NASW). שותפים לניסוח: ד"ר גיא שילה, בי"ס לעבודה סוציאלית, אוניברסיטת תל אביב וחברי הוועדה לאתיקה מקצועית של איגוד העו"ס.